

Carina znaša okrog 75% povprečne vrednosti čaja. Poslednja leta so se pridelovalni stroški za čaj vsled novo uvedenega obdelovanja in s pomočjo strojnih naprav znatno znižali, ne da bi bila kakovost trpela in je ta pridelek stopil v vrsto predmetov, ki se v množini zavživajo. Izvoz čaja iz Ceylona je znašal leta 1888 dvajset milijonov funtov in je poskočil l. 1897 na 116 milijonov in letošnji izvoz se ceni na 120 milijonov. Koristno bi bilo, ko bi se napravila med pridelovalnimi kraji in deželami cesarstva direktna kupčijska zveza. K temu bi veliko pripomoglo, ko bi se uvozna carina za čaj, ki dojde s parniki pod avstro-ogersko zastavo, določila na 50 gld. v zlatu za 100 kg in bi se pustila dosedajna tarifa 90 gld. v zlatu za čaj, ki se privede po morju pod tujo zastavo, in dosedanje carino 100 gld. v zlatu za čaj, ki pride po suhem. S tem bi se doseglo, da bi prenehala prodaja takih zmesij, ki škodujejo zdravju in bi bila cena čaja razbremenjena koristij tujega prekupovanja. Poročevalec povdarja, da je Belgija uvozno carino na čaj s 1. januarjem 1898 popolnoma odpravila in da Anglija že dolgo uživa carine prosti uvoz čaja, kar je iz narodnogospodarskega stališča zato posebno važno, ker se delavskim slojem nudi v tem predmetu cena in zdrava pijača. V interesu oživitve našega pomorskega prometa in da cena čaju pade, bi bilo, ko bi se splošno veljavna carina 90 gld. v zlatu določila na 50 gld. v zlatu od 100 kg pri uvozu po morju. Uvoz po morju bi se olajšal in tudi manj premožni ljudski sloji bi bili v stanju, uživati to zdravo pijačo. Doseglo bi se tudi, da bi se konsum opojnih pijač zmanjšal. Poročevalec predlaga imenom odseka: Zbornica naj se z vlogama obrne na visoki c. kr. ministerstvu za finance in trgovino s prošnjo, da se zniša uvozna carina na čaj v zgoraj omenjenem smislu. — Zbornični svetnik A. Gassner priporoča posebno v interesu revnejega prebivalstva predlog, ki se na to sprejme. (Dalje sledi.)

O žvepljanji trt.

Pred 3—4 leti začeli so po Dolenjskem mnogi vinogradniki svoje trte žveplati. Ta, popred neznana upeljava in novost uprizorila je zlasti med starejšimi ljudmi mnogo nasprotovanja, a tudi mnog mlajši vinogradnik si ne ve pomena in veljave te prekoristne upeljave tolmačiti in zato, da se to pojasni, naj služijo sledeče vrstice.

Med mnogimi na trti se nahajajočimi rastlinskimi zajedalkami kakor: strupena rosa (*Peronospora viticola*) navadno peronospora imenovana, trtni pikec (*Glocosporium ampelophogum*) trtni koreninoses (*Dematophora nestrix*), črna rja (*Black-Rot*), črni smod ali palež (*Gla-dospôrium Roésleri*) nahaja se tudi „trtna jajčasta plesen“

(*Oïdium Tuckéri*) dostikrat samo „oïdium“ imenovana. Dočim se je ta bolezen na trti v Italiji, na Južnem Tirolskem, Primorskem in Štajerskem že pred mnogimi leti (prvič opazovala se je l. 1845) prikazala in v teh deželah tudi velikansko škodo učinila, opazuje se nje večja škodljivost na Dolenjskem še le nekoliko let sem in odtod izvira, da so se jej vinogradniki še le sedaj v bran postavili.

Kakor že ime „trtna jajčasta plesen“ pove, ta bolezen ni družega, kakor „plesen“-„glivica“ ki se na trti pokaže in nam trto in vinski pridelek uničuje. Vsakemu je znano, da plesni na kruhu, obuvalu, obleki itd. te stvari pokvarijo in da niso družega, nego mičkene rastlinice, ki se žive od soka teh rastlin, katere izsesavajo. Tako je tudi s „trtno jajčasto plesen“. Ona se pokaže na zelenih trtnih mladikah, kot tanke pajčevinaste niti, kot podgobje ali micelij, od tu razširja se na liste in na jagode, katere kot neko bolj ali manj gosto, sivkasto-belo prevleko napade. Ako take trte duhaš, vonjajo po plesni in ravno tak duh razširja se po vsem od te plesni napadenem vinogradu in ti udarja v nos.

Če to prevleko pod povešalnim steklom pregledamo, najdemo, da obstoji iz samih nitij, katera vsaka je rastlinica sama zase, ker ima koreninaste sesalke (haustorije) s katerimi se ugablja z zunanjo kožico na omenjenih delih trte in jej sok izsesava. Na konci nitij izrastejo kratki trosonosi, jajčaste oblike, ki se preščipavajo ali cepijo v jajčasto trosje, katero se po vinogradu razširja in novo plesen nastavlja.

Vsakemu je umevno, da ne more ne mladim, zelenim mladikam, ne listju in ne jagodam v njih našči hasniti, ako jim ta glivica sok izsesava, ter da morajo napadeni deli le hirati in veneti. In tako je tudi tukaj in posebno škodljivo se to pri jagodah ali pri grozdju opazuje. Ako se tod trtne jajčaste plesni napadene jagode še nedorastle in je ta glivica v veliki množini nastopila, zaostajajo za zdravimi, razpokajo naposled, ker se obolela koža ne more tako raztegovati in na vse strani širiti, kakor to njena sočnata vsebina zahteva. Razpokane jagode visijo še dolgo na trti, potem se posušijo ali pa segnijo. Jagode, katere ne razpokajo, ostanejo sicer cele, a tudi trde in nesočnate ter ne dozoriijo popolnoma. Iz takih napadenih jagod nabrano in stlačeno vino ima zopern okus, da ga niti piti ne moreš. Škoda torej, ki jo ta zajedalka prouzročuje, razteza se na trto samo, potem na nje posamezne dele posebno zelene mladike in listje, najbolj pa škoduje jagodam ali grozdju, ker pridelek ne postaja le majhen, ampak še ta nima nikake vrednosti. Takemu uničevalcu naše dobre vinske kapljice treba se je z vso silo v bran postaviti in sredstvo s katerim ga najbolj v živo primemo — je žvepljanje trt in sicer s fino zdrobljenim žveplom. In zakaj ravno s tem sredstvom?

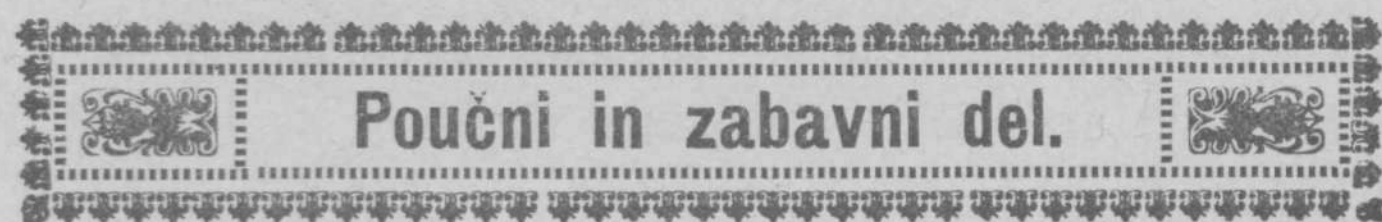
Da glivico „trtno jajčasto plesen“ v našči in razširjanju uničimo ne da bi pri tem trti in njenim posameznim organom škodovali, zato je najboljša žveplena

sokislina (schweflige Säure). Ta se pa razvije, ako prav majhni delci žvepla s kisikom zraka v neposredno dotiko pridejo. Ako tedaj prav na tanko vse mlade zelene mladike, listje in jagode s prav fino zdrobljenim žveplom oprašimo, uniči pri tem razvijajoča se žveplena sokislina glivico „tolsto jajčasto plesen“ in trta ter nje posamezni organi posebno grozdje oproščeno je od sesajoče zajedalke.

Umevno je, da z enkratnim žveplanjem nismo vedno vso glivico popolnoma zatrli ali uničili, ako je podnebje razširjanju glivice ugodno, kar se posebno rado ob vlažnih letih in v nizkih močvirnatih legah prigodi. Zato je treba, da žveplanje večkrat ponovimo. Najbolj se v to priporoča pred cvetenjem vinske trte, potem po cvetu, nadalje pri razvitju jagod in slednjič še po razvitju grozdja. Vender se v tem natančnega pravila ne da postaviti.

Žveplati se mora ob toplih, solnčnih dneh, ko ni vetra in ko se je rosa že posušila. Tudi se mora to delo ponoviti, ako je kmalu za tem dež nastopil. Žvepla se s posebnimi pušicami ali z mehovi, navlašč za to narejenimi.

Interesantno je, da ima tudi trtna jajčasta plesen svojega posebnega sovražnika ali zajedalko, majhno glivico, katero njeno podgobje uničuje in s tem človeku neposredno in nehote koristi. Iz žveplanega grozdja tlačeno vino ima od začetka nek okus, katerega pa s pretakanjem popolnoma izgubi; istotako je umevno, da je tako vino popolnoma zdravo za uživanje. K sreči trtno jajčasto plesen ali oïdium ne nastopi vsako leto močno in zato je tudi škoda, ki jo pouzročuje le tedaj občutnejša, ako se žveplanje malomarno opušča ali pravilno ne izvršuje.

Poučni in zabavni del.

Vaški Jakobin.

(Češki spisal V. Beneš-Trebizsky. Poslovenil Drag. Pr.)

„Kum, kum. Vsem ste nam bili v vzgled, prvi v cerkvi, slednji iz nje. „Kaj bi k temu rekli, ko bi izvedeli, da je Materna nehal moliti, da je nehal popevati a da ne hodi v cerkev in da — —“

„Prav bodo imeli in privadijo se temu. Morajo se privaditi. Le to tako povejte župniku in ne razburite zaman v meni krvi. Sicer vam in župniku pokazim vso nedeljo in vse tri križeve dni“.

„Bog Vam pomozi“! vzdihnil je Liška in otrl si s čela kaplje znoja. Z roko pogladil je lase, kakor da o nečem dvomi.

Materna je zopet tako sedel: glavo v dlaneh, oči zaklopljene, ustnice krčevito stisnjene, da bi ne videl in ne govoril.

Tiho odšel je župan Liška, brez besede, a ko je prišel domov, povedal je ženi, da je starega Materno hudič obsedel, a kmetica počila je z rokami nad glavo, kako bi bilo to možno, da bi bil Materna hudiča obseden,

on, o katerem so povsod, kjer so ga poznali, govorili, da bi mogel biti župnik.

„Z vsakojakimi ljudmi sem govoril, toda s takimi, kakor je danes Materna, še nikdar. Veruj, žena, župan sem, gospod „delektor“ dal mi je pravice v roko, pred temi trese se vsa vas; toda ko me je Materna pogledal, čudo da nisem zajeknil. Z očmi bliska, glavo ima kakor pepel, ne poznala bi ga, veruj, žena, da ne“, pravil je župan Liška, in jedva je poludne odzvonilo, šel je v župnišče.

Po blagoslovu vedela je že vsa vas, da je Materna od hudega duha obseden, da je po njegovo hčer prišel zeleni lovec iz pekla, kateremu se je pred davnimi leti Materna zapisal. Potem je to obžaloval, a radi tega bil je pobožen in je toliko molil, in radi tega bil je v cerkvi vedno prvi, ter zunaj poslednji. —

III.

„Starec, zdaj si sam, tako sam na tem svetu. Niti Boga več nimaš, izgnal si ga iz te koč, a kaj ti je ostalo od vsega tega, s čim si se tešil“? prerušil je z nagla starec svoje premišljevanje; vse popoldne, skoraj do samega večera sedel je tako in gledal na jedno mesto, kakor da v njegovih očeh ni življenja in kakor da je svit, kateri je včasih šinil izpod trepalnic, bil je zasvit dragega kamena, kadar pade nanj solnčni žarek — sedel je z licem, kakor da je na veke prepalo, ravno tedaj, ko je v glavo sinila misel grozna — bogokletna.

„Vse življenje sem ti služil, Bog nebeški, da nikakov suženj ne služi tako svojemu gospodu, a ti mi zato niti hčere nisi ohranil, ko je šla molit za svojega očeta, za sebe, ti si jim pomagal, ko so mi vkradli Olivo, a mojih molitev nisi slišal. Kolnem te, kolnem, steri me torej v tem trenutju, kajti ne poboljšam se in če živim še enkrat sedemdeset let“, besnel je Materna in otroci, ki so sedeli pod oknom, so se razpršili prestrašeni, da je Materno zopet obsedel hudi duh.

A ko je starec stopil pred duri in ko so ga ljudje zagledali, prekrizal je vsakdo svoje čelo in ni izpregovoril, dokler ni bil Materna za jarkom — za vrbami.

Prišel je k hruški. Okoli podobe zelenel je sveži venec a za okvirjem bilo je še vedno srce iz lecta od poti k sv. Janezu.

Kmet sedel je zopet na korenino, glavo naslonil ob začrnelo deblo in oko njegovo zagledalo se je v gaj.

V košu šepetal je tihi veter, peresca so šelestila, kakor mati, ko ziblje svoje dete — — —

„Pozdravljam vas, Materna! Bil sem namenjen k vam“, ogovoril je kmeta star gospod v črni, nekoliko vže obnošeni obleki. Na glavi imel je širok, siv klobuk. Polno, nekam rudeče lice pripravljalo se je k prijaznemu smehu, kateri vsakega pridobi. To je bil gospod župnik, nemara šestdesetleten mož, ki je bil še videti v vsej svojej moči in pri najbolj volji. Ljudje so mu bili udani, ker je redkokrat se kregal, in kedar se je, bilo je, kakor da se smeje. Samo trdoglavneži niso verovali temu smehn, kateri je razjasnjeval dan na dan od jutra